

Rapport

Klacht

Verzoekster klaagt over de wijze waarop ambtenaren van het regionale politiekorps Noord- en Oost-Gelderland haar hebben behandeld, toen zij op 3 februari 2007 ter plaatse kwamen naar aanleiding van de ruzie die verzoekster op dat moment had met een aantal familieleden. Zij klaagt erover dat een of meerdere ambtenaren van het regionale politiekorps Noord- en Oost-Gelderland:

de situatie ter plaatse onjuist hebben ingeschat;

haar handboeien hebben omgedaan;

haar geboeid in de ophoudkamer hebben laten zitten;

haar seksueel hebben geïntimideerd door haar in de ophoudkamer te vragen "te bukken" teneinde haar handboeien af te kunnen doen.

Beoordeling

Algemeen

1. Verzoekster leefde al enige tijd in onmin met een aantal familieleden. Op 3 februari 2007 ging verzoekster op uitnodiging van haar moeder naar de woning van haar moeder voor de viering van de verjaardag van haar zuster. De ruzie die zij daar kreeg met een aantal familieleden ontaardde op een gegeven moment in een vechtpartij. Verzoekster stelde dat zij daarbij door drie mannelijke familieleden was mishandeld en naar de grond was gewerkt.

2. Na een telefonische melding van verzoeksters moeder arriveerden de ambtenaren M. en S. van het regionale politiekorps Noord- en Oost-Gelderland als eerste surveillance-eenheid ter plaatse. Nadat H. en B. als tweede surveillance-eenheid ter plaatse waren gekomen, arriveerde ook hondengeleider Br. (zonder hond). Verzoekster werd uiteindelijk aangehouden en geboeid meegenomen naar het politiebureau. Bij het afdoen van de handboeien in de ophoudkamer is haar door een mannelijke politieambtenaar die achter haar stond gezegd daartoe te bukken. Verzoekster heeft dat als seksueel intimiderend ervaren en werkte daarom niet mee aan het afdoen van de boeien. Vervolgens heeft zij enige tijd met de handboeien om in de ophoudkamer gezeten, waarna de boeien uiteindelijk alsnog zijn afgedaan.

3. Op 20 mei 2007 diende verzoekster schriftelijk een klacht in over het politieoptreden, waarbij zij de korpsbeheerder foto's meestuurde van het letsel dat zij naar eigen zeggen op 3 februari 2007 had opgelopen. In het kader van de interne klachtenprocedure legden de vijf betrokken politieambtenaren verklaringen af tegenover de klachtbehandelaar. Nadat verzoekster van de mogelijkheid gebruik had gemaakt op die verklaringen te reageren,

hoorde de klachtadviescommissie verzoekster en de politieambtenaren M. en Br. Ook op het verslag van de hoorzitting heeft verzoekster gereageerd. Uiteindelijk heeft de klachtadviescommissie de korpsbeheerder van het regionale politiekorps Noord- en Oost-Gelderland op 1 augustus 2007 geadviseerd om de vier onderzochte klachtonderdelen ongegrond te verklaren. De korpsbeheerder informeerde verzoekster op 14 augustus 2007 over zijn besluit het advies van de klachtadviescommissie te volgen en haar klacht ongegrond te verklaren.

4. Omdat verzoekster het oneens was met de ongegrondverklaring van haar klacht, wendde zij zich op 31 augustus 2007 tot de Nationale ombudsman. Nadat verzoekster op 15 oktober 2007 met medewerkers van het Bureau Nationale ombudsman over haar klacht had gesproken, gaf zij aan dat zij met de betrokken ambtenaren een bemiddelingsgesprek wilde aangaan. Omdat in ieder geval drie van de betrokken ambtenaren weigerden een dergelijk gesprek met verzoekster aan te gaan, is de Nationale ombudsman een schriftelijk onderzoek gestart.

I Ten aanzien van het inschatten van de situatie ter plaatse

Bevindingen

1. De verschillende verklaringen en reacties van verzoekster in het kader van de interne klachtenprocedure bij de politie en van het onderzoek door de Nationale ombudsman, komen op het volgende neer.

Verzoekster klaagt erover dat de ter plaatse gearriveerde politieambtenaren de situatie onjuist hebben ingeschat, nu zij haar hebben aangemerkt en behandeld als dader in plaats van als slachtoffer. Verzoekster gaf aan in eerste instantie blij te zijn geweest met de komst van de politie, omdat zij dacht dat de politie haar zou beschermen tegen haar familie door wie zij juist daarvoor was mishandeld (kaakslag, poging haar te wurgen, tegen de grond gedrukt). Onder meer door te krabben had verzoekster zich verweerd tegen die mishandeling.

Verzoekster gaf aan achteraf gezien te vermoeden dat er sprake was geweest van een opzette tussen haar familie en de politie, met name Br., volgens haar een bekende van haar familie.

Over haar aanhouding merkte verzoekster op dat een politieambtenaar haar had gezegd dat ze was aangehouden voor mishandeling terwijl een ander haar had verteld dat ze voor huisvredebreuk was aangehouden. Verzoekster gaf achteraf aan niet te begrijpen dat ze voor huisvredebreuk zou zijn aangehouden nu ze op uitnodiging van haar moeder in haar moeders huis was.

2. Uit de verschillende mutaties en processen-verbaal die er van het incident zijn opgemaakt blijkt onder meer het volgende.

2.1. Verzoeksters moeder heeft op 3 februari 2007 rond 23.00 uur bij de politie de melding gedaan dat haar dochter door het lint ging, waarop drie eenheden ter plaatse zijn gestuurd. Verzoekster is om 23.15 uur aangehouden.

2.2. In het proces-verbaal van aanhouding staat artikel 2 van de Politiewet 1993 (zie Achtergrond, onder 1.1.) vermeld als grond voor aanhouding. Als reden van de aanhouding staat vermeld:

"De aanhouding van deze verdachte vond plaats naar aanleiding van het volgende: VE (bedoeld wordt: verzoekster; No) is aangehouden wegens mishandeling aanpak huiselijk geweld. Ze ging in de woning door het lint door psychische problemen en heeft verschillende familieleden gebeten, gekrabd en geslagen."

Verzoekster kwam om 23.30 uur aan op het politiebureau en werd om 00.30 uur voorgeleid aan de hulpofficier van justitie.

Uiteindelijk hebben de familieleden en verzoekster afgezien van het doen van aangifte tegen elkaar. Uit gesprekken met de politie bleek dat de familie zich zorgen maakte over het psychische welzijn van verzoekster. Verzoekster en haar man maakten (samen) op dat moment een moeilijke periode door. De man van verzoekster had tegenover de politie verklaard dat hij in de week daaraan voorafgaand een conflict had gehad met zijn vrouw, waarbij zij door het lint was gegaan en hem had aangevallen. Verzoekster had daaraan een blauw oog overgehouden.

Verzoekster had aangegeven psychische hulp te zoeken, om bepaalde traumatische ervaringen uit het verleden te verwerken.

2.3. M. rapporteerde over het voorval achteraf het volgende (geanonimiseerd):

"Mel (melding; N.o.) van conflict in de woning. Dochter zou door het lint gaan. Ter plaatse stonden er een aantal familieleden ons al op te wachten. Ze vertelden ons dat VE (verzoekster; N.o.) door het lint was gegaan. Dit was ook te zien. Verschillende familieleden hadden verwondingen opgelopen. Waaronder een kras over het voorhoofd en een bijtwond. VE zat binnen in de keuken en werd daar in bedwang gehouden. ..."

2.4. Het meldingsformulier geweldaanwending vermeldt onder meer het volgende.

Het geweld was voorafgegaan door een waarschuwing. Het doel van het aanwenden van geweld was het afwenden van geweld tegen zichzelf, collega's, derde(n) en goederen/zaken. Tevens had het toegepaste geweld handhaving van de openbare orde en het kunnen aanleggen van handboeien tot doel. Het betrof een agressieve en

buitenzinnige en dus gevaarlijke verdachte. Het toegepaste geweld had voor de verdachte gering en voor de betrokken ambtenaren en derden geen letsel tot gevolg.

De toedrachtomschrijving in de geweldsrapportage houdt meer het volgende in. M. en S. maakten deel uit van de noodhulpeenheid, die werd verzocht naar de woning te gaan in verband met een prio 1 melding. Gelet op de aard van de melding werd ook H. en B. verzocht daarheen te gaan voor het verlenen van assistentie. M., S. en H. troffen in de keuken van de woning een vrouw aan die door drie mannen in bedwang werd gehouden. Zij werden ter plaatse geïnformeerd over wat er gaande was (geweest). Uit dat oriënterende onderzoek kwam voor hen vast te staan dat de vrouw geheel door het lint was gegaan en daarbij familieleden had verwond (schrammen/blauw oog). In het kader van artikel 2 van de Politiewet zegde M. de vrouw aan dat zij zou worden overgebracht naar het politiebureau om nader onderzoek te doen en de situatie in de woning te stabiliseren.

3. De vijf betrokken ambtenaren verklaarden in het kader van de interne klachtenprocedure als volgt.

3.1. Politieambtenaar M. verklaarde als volgt: zij en haar collega S. hadden die avond horecadienst toen zij een prioriteitsmelding kregen van de meldkamer. Het betrof een melding van huiselijk geweld, waarbij een familielid ongewenst in de woning aanwezig was en geweld had gebruikt. Toen zij, M., en S. als eersten ter plaatse kwamen, werden zij opgewacht door een broer van de vrouw die zichtbaar letsel had. Andere aanwezige personen hadden bloed aan de kleren en krassen in het gezicht. De broer maakte M. en S. duidelijk dat zijn zus in de keuken zat en ongewenst was in de woning. Zij was volgens de broer tijdens het bezoek doorgedraaid en had daarbij veel familieleden verwond. M. verklaarde als eerste de woning te hebben betreden, waarbij zij in de woonkamer veel mensen had zien zitten. M. en S. liepen direct door naar de keuken. Achter de deur stond een vrouw. Er waren ook nog andere personen in de keuken aanwezig, die de keuken verlieten op het moment dat M. en S. de keuken betraden. De vrouw was op dat moment rustig. M. stelde zich aan haar voor en begreep daarbij van de vrouw dat zij blij was dat de politie er was en dat de politie haar kwam helpen, hetgeen M. bevestigde. Mede door haar uitstraling en haar blauwe oog, constateerde M. dat ze erg overstuur was en dat er een en ander was voorgevallen. Door familieleden van de vrouw werd gezegd dat de vrouw niets in de woning te zoeken had en die moest verlaten. Daarop liep de vrouw tot drie keer toe naar de woonkamer waar ze tegen de aanwezigen schreeuwde: "Ik pak jullie nog wel". S. hield haar daarbij tegen. Om de situatie in de woning te stabiliseren, wilden ze de vrouw uit de woning verwijderen en naar het politiebureau overbrengen. De vrouw werd daarop aangehouden.

3.2. Politieambtenaar S. verklaarde als volgt: hij had samen met M. horecadienst op de avond dat ze van de meldkamer een prioriteitsmelding kregen om naar de bewuste woning te gaan omdat een vrouw daar door het lint was gegaan die andere aanwezigen had

geslagen. S. en M. arriveerden als eersten, waarbij zij buiten werden opgewacht door enkele personen. Zij werden daar aangesproken door een man die gewond was aan zijn gezicht, doordat zijn zus zijn bril van zijn hoofd had geslagen. Die man vertelde dat hij aangifte wilde doen van mishandeling. Een andere persoon had krassen op zijn arm. De vrouw zou in de keuken zitten, waar enkele familieleden haar rustig hielden. Hij, S., liep met M. door de gang naar de keuken waarbij ze in de woonkamer allemaal mensen zagen zitten. Achter de keukendeur zat een vrouw, die op dat moment rustig was, met daarbij twee andere personen. Nadat M. en S. zich hadden voorgesteld, vertelde S. haar dat ze was aangehouden voor mishandeling en dat ze mee moest naar het politiebureau.

3.3. Politieambtenaar H. verklaarde als volgt: B. en hij kregen als noodhulpdienst een prioriteitsmelding om assistentie te verlenen in een woning waar een vrouw was doorgedraaid die daar aanwezig had verwond. H. betrad de woning via de voordeur en zag M. in een hoek in de keuken staan. M. en een hem onbekende collega hadden een vrouw bij beide armen vastgepakt. Voorts verklaarde H. dat het in de woonkamer dusdanig rommelig was geweest dat het leek of daar een vechtpartij had plaatsgevonden. Verder had hij de aanwezigen horen roepen dat de vrouw in de keuken ongewenst was en de woning moest verlaten, waaruit H. had afgeleid dat dat familieleden van de vrouw waren.

3.4. Politieambtenaar B. verklaarde als volgt: H. en hij waren als noodhulpdienst met een prioriteitsmelding naar de woning gestuurd in verband met een vechtpartij in de woning. B. kon zich niet meer herinneren wie er als eerste ter plaatse was. B. verklaarde dat er sprake was geweest van een hectische situatie ter plaatse, omdat hij mensen tegen elkaar hoorde schreeuwen en een oude vrouw zag huilen. B. was na binnenkomst direct naar de woonkamer gelopen, waarbij hij uit de keuken geschreeuw hoorde. Hij begreep dat er een vechtpartij was geweest, dat de vrouw om wie het draaide in de keuken stond en dat het een familiekwestie betrof. B. verklaarde zelf niet in de keuken te zijn geweest. H. was doorgelopen naar de keuken. Aanvankelijk was het de bedoeling geweest dat B. een aangifte zou opnemen vanwege het geweld en het letsel dat door de vrouw was veroorzaakt. Volgens B. was er duidelijk door de familieleden gevochten en had hij gezien dat een aantal familieleden, waaronder de moeder, letsel had. B. had de familie uitgelegd welke mogelijkheden er waren met betrekking tot een eventuele aangifte tegen hun zuster. Later was S. ook de woonkamer binnengekomen, aldus B.

3.5. Politieambtenaar Br. verklaarde als volgt: hij had als hondengeleider districtelijke surveillance gehad op het moment dat hij van de meldkamer een prioriteitsmelding kreeg om naar de woning te gaan omdat daar een vrouw door het lint was gegaan en daarbij spullen in elkaar had geslagen. Br. vertelde dat hij door M. was gebeld of hij al in de buurt was om assistentie te kunnen verlenen. Op het moment dat hij ter plaatse kwam stonden er al twee politieauto's en was de voordeur gesloten, waarop hij naar de achterdeur liep en daar een hoop geschreeuw hoorde. Br. zag H. in de keuken staan, die op dat moment geen handelingen verrichtte. Hij hoorde een hoop geschreeuw in de keuken. Vervolgens liep Br. terug naar de voordeur, waar hij door een vrouw werd binnengelaten nadat hij had

aangebeld. Eenmaal in de woning zag hij B. met allemaal mensen in de woonkamer zitten. B. verwees Br. door naar de overige collega's in de keuken. In de keuken zag hij H. tegen het keukenblok staan en M. en S. zitten naast een half zittende vrouw achter de deur, die nog niet was geboeid.

4. De korpsbeheerder sloot zich in het kader van de interne klachtafhandeling aan bij het advies van de klachtencommissie tot ongegrondverklaring van de klacht en verwees de Nationale ombudsman in reactie op de klacht naar dat advies. Dat advies luidde als volgt. Door zich op te stellen als slachtoffer van haar familie en de politie, miskende verzoekster haar eigen rol in het geheel volgens de klachtencommissie. Verzoekster had immers zelf ook flink om zich heen geslagen richting haar familie en richting de politie tijdens haar aanhouding.

De klachtencommissie vond dat de ter plaatse gearriveerde politieambtenaren de situatie juist hadden ingeschat. De melding betrof een uit de hand gelopen familiebijeenkomst. Omdat het om een familieruzie ging en in de melding werd gesproken over een persoon die door het lint zou zijn gegaan, was overwicht door de politie gewenst om toepassing van geweld zoveel mogelijk te voorkomen. Eenmaal ter plaatse gekomen bleek dat er ook sprake was van letsel bij de aanwezigen.

5. In reactie op het standpunt van de korpsbeheerder liet verzoekster in het kader van het onderzoek door de Nationale ombudsman weten dat de politie zich had laten misleiden door haar familieleden en niet de moeite had genomen de situatie onbevooroordeeld te benaderen en beide partijen gelijkwaardig te behandelen. Haar familieleden hadden wel hun verhaal mogen doen, terwijl zij gelijk was geboeid. Dat was voor verzoekster niet te bevatten, omdat zij voor de komst van de politie was mishandeld door haar familie.

Beoordeling

6. Het verbod van onrechtmatige vrijheidsontneming houdt voor bestuursorganen in dat zij buiten de bij of krachtens de wet bepaalde gevallen niemand zijn vrijheid mogen ontnemen. Het hiermee corresponderende grondrecht is gewaarborgd in de Grondwet.

(zie Achtergrond, onder 2.). Artikel 53 van het Wetboek van Strafvordering (Sv.) biedt de politie de vereiste wettelijke basis voor aanhouding van een verdachte op heterdaad. In art. 27 Sv staat dat iemand als verdachte van het plegen van een strafbaar feit kan worden aangemerkt indien er een redelijk vermoeden van schuld bestaat. Dit vermoeden van schuld moet steunen op feiten en omstandigheden en moet naar objectieve maatstaven redelijk zijn (zie Achtergrond, onder 3.).

7. Gelet op de aard van de melding die de betrokken ambtenaren terzake hadden gekregen dat er iemand door het lint zou zijn gegaan, de lezing en het letsel van de personen ter plaatse die dat bevestigden en de situatie waarin zij verzoekster in de keuken

aantreffen in het gezelschap van een aantal mannelijke familieleden, is de Nationale ombudsman van oordeel dat de politieambtenaren op grond van de hun bekende feiten en omstandigheden de situatie ter plaatse juist hebben ingeschat door verzoekster als verdachte (van mishandeling) aan te merken en haar aan te houden. Door verzoekster aldus als verdachte aan te merken en haar op grond daarvan aan te houden heeft de politie niet gehandeld in strijd met het verbod op onrechtmatige vrijheidsontneming.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

II. Ten aanzien van het boeien

Bevindingen

1. Uit de verschillende verklaringen en reacties van verzoekster in het kader van de interne klachtenprocedure bij de politie en van het onderzoek door de Nationale ombudsman, blijkt onder meer het volgende.

Verzoekster verklaarde dat ze, na binnenkomst van de politie, was opgestaan en haar bril van de grond wilde rapen. Volgens verzoekster had de politie daardoor ten onrechte de indruk gekregen dat zij agressief werd en naar de woonkamer wilde gaan. Toen haar echter duidelijk was geworden dat de politie haar wilde aanhouden, heeft verzoekster zich daartegen verzet, omdat zij het daar niet mee eens was. Verzoekster gaf aan dat een van de politieambtenaren haar had gesommeerd om zich niet te verzetten omdat ze anders geboeid zou worden. Verzoekster stelde dat M. haar daarop in de hoek van de keuken had gedrukt en haar arm op haar rug had proberen te draaien. Verzoekster had zich verzet door zich naar de grond te laten zakken. Ze had daarbij gevoeld dat een van de politieambtenaren een knie onder in haar rug drukte en dat een politieambtenaar met zijn/haar hand haar hoofd met kracht tegen de grond drukte en gedrukt hield, teneinde verzoeksters armen op haar rug te krijgen voor het boeien. Verzoekster had haar man ondertussen horen zeggen dat zij geen handboeien om zou hoeven als zij zich rustig zou houden. Verzoekster had gevoeld dat er op een gegeven moment drie politieambtenaren aan haar stonden te trekken en duwen teneinde haar arm naar achter te krijgen, waarna ze naar de grond werd gewerkt. Het boeien was volgens verzoekster zeer pijnlijk geweest.

Verzoekster vond dat het door de politie gepleegde geweld niet in verhouding stond met haar gedrag, nu de politieambtenaren haar geen geweld hadden zien gebruiken en haar niet agressief hadden zien worden. Het was zeer hectisch geweest in de woning volgens verzoekster. Verzoekster was van mening dat de situatie agressiever was geworden toen de politie binnenkwam en dat de politie zich had laten meeslepen door de hysterie van de familie. Volgens verzoekster escaleerde de situatie nadat H. en Br. binnen waren gekomen door de wijze waarop zij zich opstelden.

2. Uit de verschillende mutaties en processen-verbaal die er van het incident zijn opgemaakt blijkt onder meer het volgende.

M. rapporteerde over het voorval achteraf het volgende (geanonimiseerd):

"... Ondertussen waren de andere collega's ook ter plaatse. S. en ik zijn de keuken binnen gegaan daar troffen we VE. Ze zat direct achter de keukendeur rustig op de grond. Tijdens het voorstellen gaf ze aan dat ze blij was dat we haar kwamen helpen. Ze sloeg plotseling weer om en keerde zich tegen haar familie en wilde de woonkamer weer binnenlopen. Na verzoek om weer naar de keuken te komen, haar vastgepakt bij haar arm en middel en haar de keuken weer ingetrokken. Hier haar medegedeeld dat ze aangehouden was en dat we beter op het bureau verder konden praten. Dit vond ze niet leuk. Ondertussen waren ook H. en Br. in de keuken. We hebben haar medegedeeld dat we haar gingen boeien. Ik heb haar rechterarm geboeid, hierop begon ze te schreeuwen dat ze niet in de boeien wilde en begon met haar lichaam tegen te stribbelen. Haar tegen de muur aangezet en we hebben daar haar tweede arm met moeite kunnen boeien. Ze liet zichzelf op de grond vallen en bleef op haar buik liggen. Samen met Br. haar op kunnen tillen en meegenomen naar de bus. We hebben haar vervoerd in de bus van H. en B. ..."

2.2. In het meldingsformulier geweldaanwending staat onder meer het volgende.

In het kader van artikel 2 van de Politiewet zegde M. de vrouw aan dat zij zou worden overgebracht naar het politiebureau om nader onderzoek te doen en de situatie in de woning te stabiliseren. M. boeide een van de armen van de vrouw teneinde een veilig transport voor de vrouw en de collega's te bewerkstelligen. De vrouw pleegde daarbij zoveel verweer en verzet dat zij in bedwang moest worden gehouden door de collega's, waarna fysieke kracht van meer dan geringe betekenis moest worden blijven uitgeoefend op de vrouw om haar te kunnen overbrengen. Gedurende het boeien werd haar steeds verteld dat zij moest meewerken aan het boeien omdat er anders fysiek geweld zou worden gebruikt. De vrouw gaf hieraan geen gehoor en bleef verweer en verzet plegen.

Gelet op hetgeen stond vermeld in de rapportages, zag de waarnemend plaatsvervangend korpschef geen aanleiding het geweld te melden aan de hoofdofficier van justitie.

3. De vijf betrokken ambtenaren verklaarden in het kader van de interne klachtenprocedure als volgt.

3.1. Politieambtenaar M. verklaarde als volgt: S. hield de vrouw tegen toen zij tot drie keer toe naar de woonkamer liep en daar tegen de aanwezigen schreeuwde: "Ik pak jullie nog wel". Om de situatie in de woning te stabiliseren, wilden ze de vrouw uit de woning verwijderen en naar het politiebureau overbrengen. De vrouw werd daarop aangehouden.

Inmiddels waren H., B. en Br. ook in de woning. M. verklaarde de rechterhand van de vrouw inmiddels te hebben geboeid, waarna de vrouw zich begon te verzetten. Omdat zij

weigerde haar linkerhand te laten boeien, hebben H. en Br. gepast geweld gebruikt om ook haar linkerhand te boeien. Volgens M. liet de vrouw zich door haar knieën zakken nadat ze geboeid was, waarop H. de keuken verliet omdat ze onder controle was. Vervolgens ging de vrouw op de grond liggen. M. ontkende dat H. de vrouw met zijn knie op haar rug zou hebben gedrukt of haar hoofd tegen de grond zou hebben geduwd. M. verklaarde de vrouw samen met Br. te hebben opgepakt en naar de politiebuis te hebben gebracht, waarbij H. achter hen aan was gekomen.

3.2. Politieambtenaar S. verklaarde als volgt: nadat hij en S. zich hadden voorgesteld, vertelde S. de vrouw dat ze was aangehouden voor mishandeling en dat ze mee moest naar het politiebureau. S. zag dat de vrouw daarop snel opsprong en de kamer wilde inlopen, waarop hij haar tegenhield om escalatie te voorkomen. S. hoorde dat ze enkele malen schreeuwde: "Mamma, dat doe je me toch niet aan.". M. en S. vroegen haar meerdere malen om rustig mee te gaan, aldus S. Inmiddels was haar gedrag echter weer omgeslagen en begon ze zich te verzetten. Op dat moment stonden ze in de buurt van de achterdeur in de keuken, waarna S. politieambtenaar H. de keuken zag binnenkomen. Op dat moment waren M. en S. al fysiek bezig met de vrouw om haar te boeien, hetgeen moeizaam ging door haar gedrag. H. verleende daarbij assistentie. Uiteindelijk werden beide handen door M. geboeid. Tijdens het boeien hoorde S. de vrouw herhaaldelijk schreeuwen dat zij niet mee ging en dat zij niet geboeid wilde worden. S. was vanwege de beperkte ruimte in de keuken naar buiten gelopen. Inmiddels was ook Br. de keuken binnengekomen. S. zag dat de vrouw zich door haar knieën liet zakken en met haar buik op de grond ging liggen. S. wist niet meer zeker of H. op dat moment nog in de keuken was, maar wel dat H. niet met zijn knie op de rug van de vrouw had gedrukt of haar hoofd op de grond had geduwd. Meteen daarna werd de vrouw volgens S. door M. en Br. met een bepaalde greep overeind geholpen en via de achterdeur naar buiten en naar het politievoertuig gebracht.

3.3. Politieambtenaar H. verklaarde als volgt: nadat hij en B. de woning hadden betreden, ging B. naar de woonkamer en was H. naar de keuken gegaan. H. zag dat M. bezig was de vrouw te boeien. H. verklaarde dat de vrouw niet vrijwillig mee naar buiten had willen gaan. Het boeien van de rechterhand door M. ging zonder problemen, maar de vrouw wilde haar linkerhand niet laten boeien en probeerde die in haar broekzak te houden, waarop H. die arm met enige kracht daaruit trok zodat M. ook haar linkerhand kon boeien. De vrouw begon te gillen en zich te verzetten, aldus H., terwijl de familie steeds aangaf dat de vrouw de woning moest verlaten. H. verklaarde zich niet meer met de vrouw te hebben bemoeid nadat zij was geboeid en onder controle was gebracht. Br. had inmiddels de keuken betreden en bleef met M. bij de vrouw achter. H. zag dat de vrouw niet meewerkte aan het verlaten van de woning en door haar knieën zakte en op haar achterste ging zitten. H. verklaarde daarna naar de woonkamer te zijn gegaan. Hij ontkende de vrouw met zijn knie in haar rug te hebben gedrukt en haar hoofd tegen de grond te hebben gedrukt. Toen H. kort daarna weer terug kwam in de keuken zag hij dat de vrouw was geboeid en onder

controle was gebracht, dat M. en Br. met haar praatten, haar overeind hielpen en naar de politiebuis brachten, waarna H. hen achterna liep.

3.4. Politieambtenaar B. verklaarde als volgt: hij verklaarde niets te hebben meegekregen van het boeien en overbrengen naar het bureau door H. en M. van de vrouw. Hij bleef samen met S. in de woning achter, aldus B.

3.5. Politieambtenaar Br. verklaarde als volgt: in de keuken zag hij H. tegen het keukenblok staan en M. en S. zitten naast een half zittende vrouw achter de deur, die nog niet was geboeid. M. en S. probeerden haar te boeien, wat niet lukte omdat zij zich verzette door te trappen en schoppen. Br. verklaarde toen de arm van de vrouw naar haar rug te hebben gebracht door gebruik te maken van een drukpunt bij de schouder. Br. had dat in zijn beleving samen met H. of S. gedaan, waarna de andere arm vervolgens op dezelfde wijze naar haar rug werd gebracht. M. had de boeien aangelegd, aldus Br. Nadat ze was geboeid, ging de vrouw op haar buik op de grond liggen, ging H. bij het keukenblok staan en liep S. naar de bijkeuken. Volgens Br. heeft H. zich daarna niet meer met de vrouw bemoeid en heeft niet met zijn knieën op haar rug gedrukt en haar hoofd op de grond geduwd. Vervolgens hielpen Br. en M. de vrouw omhoog door haar onder de oksels te pakken. Eenmaal overeind bleef de vrouw schreeuwen tegen Br. en M. Omdat de vrouw met consumptie praatte, duwde Br. haar gezicht met zijn vlakke hand weg nadat ze haar gezicht in zijn richting had gedraaid. Vervolgens verlieten Br. en M. met de vrouw de woning aan de achterzijde en liepen met haar naar de politiebuis die aan de voorzijde van de woning stond.

4. In reactie op de klacht verwees de korpsbeheerder de Nationale ombudsman naar het advies dat de klachtencommissie in het kader van de interne klachtafhandeling had uitgebracht, dat strekte tot ongegrondverklaring van de klacht. Volgens de klachtencommissie nam Br. het initiatief over nadat hij ter plaatse was gekomen en traden de eerder gearriveerde politieambtenaren terug. De klachtencommissie vervolgde dat voor haar vast was komen te staan dat verzoekster door het lint was en dat haar houding defensief en passief werd op het moment dat de overmacht van politiemedewerkers voor haar te groot werd. De daaropvolgende doortastende aanpak van Br. was gezien de situatie een passende, aldus de klachtencommissie. Van buitensporig geweld bij de aanhouding wegens mishandeling was de klachtencommissie niet gebleken. In verband met het door verzoekster geboden verzet en om de veiligheid van het transport te waarborgen was verzoekster geboeid overgebracht naar het politiebureau.

5. Verzoekster vond dat de politie haar in strijd met de richtlijnen voor het gebruik van handboeien had geboeid en dat onder andere het boeien de oorzaak was van verzoeksters posttraumatische stress-syndroom.

Beoordeling

Gebruik van boeien

6. Het boeien van een persoon betekent een inbreuk op het recht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam, welk recht in artikel 11 van de Grondwet is neergelegd. Bij of krachtens de wet kunnen beperkingen op dit grondrecht worden gemaakt (zie Achtergrond, onder 2.1.). Ten aanzien van personen aan wie rechtens de vrijheid is ontnomen, is in artikel 15, vierde lid van de Grondwet meer in het algemeen bepaald dat zij kunnen worden beperkt in de uitoefening van hun grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsbeneming verdraagt. Ook in artikel 8 van het Europees verdrag voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) is bepaald dat een inbreuk op ieders recht op respect voor zijn privé-leven - waaronder mede wordt verstaan zijn lichamelijke integriteit - moet zijn voorzien bij wet (zie Achtergrond, onder 4.). De wetgever heeft in artikel 22 van de Ambtsinstructie voor de politie het boeien geregeld (zie Achtergrond, onder 5.). Het gebruik van handboeien is alleen toegestaan ten behoeve van het vervoer van de verdachte. Bovendien moet er sprake zijn van vluchtgevaar of van een gevaar voor de veiligheid van de verdachte zelf, de betrokken ambtenaren of van derden.

7. Hierboven is onder 1.7. geconstateerd dat verzoekster terecht als verdachte werd aangemerkt en was aangehouden. Verzoekster moest mee naar het politiebureau. Voor de Nationale ombudsman is uit de verklaringen van de betrokken ambtenaren en van verzoekster zelf vast komen te staan dat verzoekster, na aanvankelijk een rustige indruk te hebben gemaakt op de politie, opstond en zich weg bewoog in de richting van de woonkamer, nadat de politieambtenaren haar te kennen hadden gegeven dat ze was aangehouden. De aanwezige politieambtenaren hebben dit redelijkerwijs kunnen opvatten als een daad van verzet tegen haar aanhouding, zodat ze haar daarbij terecht hebben tegengehouden. Het verzet van verzoekster tegen haar aanhouding in combinatie met de aard van de melding waarvoor ze ter plaatse waren gekomen, was voldoende grond voor de politie om aan te nemen dat verzoekster op dat moment een gevaar vormde voor zichzelf, haar familieleden of de aanwezige politieambtenaren. Verzoekster mocht derhalve worden geboeid ten behoeve van haar vervoer naar het politiebureau. Deze inbreuk op verzoeksters recht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam was toegestaan.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Wijze van boeien

8. Ook dit klachtonderdeel dient te worden beoordeeld aan de hand van het hiervoor genoemde recht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam (zie Beoordeling II.6.). Het gebruik van geweld betekent een inbreuk op dit recht. Op grond van artikel 8 eerste lid van de Politiewet (zie Achtergrond, onder 1.2.) is een politieambtenaar in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening bevoegd geweld te gebruiken, wanneer het daarmee

beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt (het proportionaliteitsvereiste) en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt (het subsidiariteitsvereiste).

9.1. Hierboven onder I.7. heeft de Nationale ombudsman geconstateerd dat verzoekster terecht als verdachte was aangemerkt en behandeld. Daaruit volgt dat de politieambtenaren bij haar aanhouding optraden in de rechtmatige uitoefening van hun bediening. Verder is eerder vastgesteld dat het gebruik van handboeien bij verzoekster niet in strijd is geweest met verzoekers recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam (zie Beoordeling II.7.). Feitelijk is wat betreft het omleggen van de handboeien vast komen te staan dat verzoekster daaraan niet meewerkte en zich daartegen verzette. Door die opstelling van verzoekster zagen de politieambtenaren zich genoodzaakt geweld toe te passen teneinde verzoekster te kunnen boeien. Uit de verklaringen die de betrokken ambtenaren hebben afgelegd, is niet gebleken dat het toegepaste geweld disproportioneel is geweest. Voor de Nationale ombudsman is onvoldoende aannemelijk geworden dat er een knie onder in de rug van verzoekster is gedrukt en dat verzoeksters hoofd met geweld tegen de grond was gewerkt, gelet op het geheel der verklaringen van de betrokken politieambtenaren op dit punt.

9.2. Uit het voorgaande volgt dat het bij het aanleggen van de handboeien gebruikte geweld een toelaatbare inbreuk vormde op het recht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam. Waardoor de op de foto's zichtbare verwondingen van verzoekster zijn ontstaan, kan niet met zekerheid worden vastgesteld, nu verzoekster kort voor het politieoptreden kennelijk ook een fysieke aanvaring had gehad met haar echtgenoot er een handgemeen was geweest met enkele familieleden voordat de politie ter plaatse arriveerde.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

III. Ten aanzien van het geboeid laten zitten in de ophoudkamer en het seksueel intimideren

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt erover dat de politieambtenaren haar enige tijd geboeid in de ophoudkamer hebben laten zitten. Verzoekster wenste niet mee te werken aan het afdoen van haar handboeien omdat een mannelijke politieambtenaar haar daartoe had gezegd te bukken, terwijl hij op dat moment achter haar stond. In verband met verzoeksters ervaringen uit haar verleden heeft zij die situatie als seksueel intimiderend ervaren. Verzoekster verklaarde bij wijze van verweer voortdurend te hebben bewogen. Daarop is verzoekster enige tijd geboeid in de ophoudkamer achtergelaten, totdat M. ongeveer een half uur later de ophoudkamer binnenkwam en de boeien afdeed.

2. H. verklaarde in het kader van de interne klachtenprocedure bij de politie dat hij de vrouw samen met M. had overgebracht naar het politiebureau, alwaar M. de handboeien wilde afdoen. H. gaf aan de vrouw daartoe te hebben gevraagd enigszins voorover te bukken, zodat de boeien konden worden ontgrendeld. De vrouw was op dat moment rustig geweest maar wilde niet meewerken alhoewel haar dat herhaaldelijk was gevraagd, aldus H. Korte tijd later had M. de boeien alsnog afgedaan volgens H.

H. kon zich voorstellen dat hij door de grootte van zijn postuur en het politie-uniform indruk had gemaakt op verzoekster terwijl hij vlak bij of achter haar stond. Hij benadrukte dat hij zeker niet de bedoeling had gehad verzoekster seksueel te intimideren door haar te vragen te bukken. Het was niet zijn bedoeling geweest verzoekster op enige wijze te kwetsen.

3. Samen met H. had zij de vrouw naar het politiebureau gebracht en haar aldaar in de ophoudkamer geplaatst, aldus M. in het kader van de interne klachtenprocedure. Om haar handboeien gemakkelijker af te kunnen doen, had H. de vrouw gevraagd om enigszins naar voren te bukken. De vrouw had echter geweigerd daaraan mee te werken, waarbij M. haar hoorde zeggen dat ze niet zou bukken. Volgens M. had H. het woord bukken zonder enige bijbedoeling gebruikt en was het hun op dat moment niet bekend waarom dat woord emoties zou oproepen bij de vrouw. Als vrouw kon M. er begrip voor opbrengen dat verzoekster moeite had met de woordkeus van H. Kort daarna had M. zittend alsnog de boeien bij haar afgedaan.

4. Br. verklaarde in het kader van de interne klachtenprocedure tegenover de klachtbehandelaar naar het politiebureau te zijn gereden, waar hij de vrouw samen met H. en M. naar de ophoudkamer had gebracht. Br. verklaarde haar vervolgens te hebben gezegd dat hij haar boeien wilde afdoen en dat ze iets naar voren moest bukken om dat te vergemakkelijken. Omdat ze steeds aan het sputteren was en met consumptie sprak, pakte Br. de vrouw bij haar nek vast om te voorkomen dat ze steeds haar hoofd naar hem draaide. Br. hoorde de vrouw daarbij zeggen dat hij van haar af moest blijven omdat hij niet wist wat ze vroeger had meegemaakt en dat zij niet voor hem wilde bukken. Het lukte niet haar handboeien af te doen omdat de vrouw voortdurend beweeglijk was, waarop ze besloten haar geboeid in de ophoudkamer te laten zitten. De vrouw reageerde volgens Br. voortdurend met opmerkingen als er iets tegen haar werd gezegd. M. en H. waren vervolgens nog enkele malen bij haar gaan kijken omdat zij tegen de deur trapt en schreeuwde dat ze pijn had. Br. schatte dat dat ongeveer vijftien tot twintig minuten heeft geduurd, waarna hij vanuit de gang zag dat M. de handboeien losmaakte terwijl de vrouw zat. H. was daar volgens Br. ook bij aanwezig.

Br. gaf aan alleen bij het binnenbrengen van de vrouw in de ophoudkamer te zijn geweest en niet te weten wat er daarna tegen haar was gezegd. Nu hij achteraf gezien wist wat haar was overkomen, had hij er begrip voor dat zij moeite had gehad met het woord "bukken". Hij had echter geen bijbedoeling gehad bij het gebruik van dat woord. Bij binnenkomst was de intentie de boeien af te doen. De vrouw wilde daaraan niet

meewerken.

Tegenover de klachtencommissie verklaarde Br. dat het H. was geweest die de vrouw in de ophoudkamer had gevraagd te bukken en haar hoofd had weggedraaid omdat ze met consumptie sprak.

5. De klachtencommissie vond het niet onjuist dat verzoekster enige tijd geboeid in de ophoudkamer had gezeten. De betrokken politieambtenaren hadden op dat moment geen weet van de traumatische jeugdervaring van verzoekster en hadden te maken met een niet-meewerkende verdachte. Deze omstandigheden vormden voor de klachtencommissie voldoende grond om het afdoen van de handboeien uit te stellen. De klachtencommissie voegde daaraan toe dat achteraf te begrijpen was dat verzoekster het door haar eerdere ervaring bedreigend had gevonden dat zij met haar bovenlichaam naar voren had moeten bukken. Omdat het echter geenszins de bedoeling was geweest van de betreffende politieambtenaar om de vrouw seksueel te intimideren, adviseerde de klachtencommissie het klachtonderdeel ongegrond te verklaren. De korpsbeheerder nam het advies van de klachtencommissie over in het kader van de interne klachtenprocedure en voegde daaraan verder niets meer toe tijdens het onderzoek door de Nationale ombudsman.

6. Verzoekster liet in reactie op het standpunt van de korpsbeheerder tijdens het onderzoek door de Nationale ombudsman weten dat zij niet begreep waarom de betrokken ambtenaren haar niet meteen hadden gevraagd haar armen omhoog te doen om de boeien af te doen, nadat zij hadden begrepen dat verzoekster er een probleem mee had om te bukken.

Beoordeling

Het geboeid laten zitten in de ophoudkamer

7. Boeien vormt een beperking van het recht op onaantastbaarheid van het lichaam, welke beperking ten behoeve van het vervoer van de verdachte is toegestaan mits de omstandigheden het vereisen (zie Beoordeling onder II.6. en II.8.). Zeker gelet op het feit dat het hier een grondrecht betreft, dient een schending daarvan zo spoedig mogelijk te worden opgeheven, zodra het doel is bereikt waarvoor de schending was toegestaan.

8. Het is de Nationale ombudsman ambtshalve bekend dat het niet ongebruikelijk is dat een op de rug geboeid persoon wordt gevraagd te bukken teneinde het voor de betrokken politieambtenaar beter mogelijk te maken de handboeien met een sleuteltje te ontsluiten.

9. Vaststaat dat de politieambtenaren de boeien wilden ontgrendelen, nadat verzoekster na haar vervoer naar het politiebureau naar de ophoudkamer was gebracht. Verder is duidelijk dat verzoekster (om haar moverende redenen) niet meewerkte aan en zelfs tegenwerkte bij het afdoen van haar handboeien, terwijl het haar duidelijk was dat het

afdoen van de boeien de bedoeling van de betrokken ambtenaren was. De reden voor het gedrag van verzoekster was op dat moment niet dan wel onvoldoende duidelijk voor de betrokken politieambtenaren. Dat de politieambtenaren er op dat moment niet voor hebben gekozen verder fysiek aan te dringen op het verlenen van medewerking door verzoekster, kan de Nationale ombudsman zich voorstellen. Dat zou immers zeer wel een escalierend effect op de situatie gehad kunnen hebben, hetgeen niet wenselijk zou zijn geweest. De keuze die de politieambtenaren uiteindelijk hebben gemaakt om verzoekster enige tijd geboeid in de ophoudkamer te laten zitten, kan de Nationale ombudsman echter niet onderschrijven. Boeien is een aantasting van de onaantastbaarheid van het menselijk lichaam, welke aantasting zo spoedig mogelijk beëindigd dient te worden. In dit geval had van de betrokken politieambtenaren mogen worden verwacht dat zij extra moeite hadden gedaan om verzoekster zover te krijgen dat zij zich van de handboeien liet ontdoen. Ze hadden haar bijvoorbeeld kunnen voorstellen dat de boeien zittend zouden worden afgedaan door de vrouwelijke politieambtenaar M. zoals uiteindelijk ook is gebeurd. Niet gebleken is dat een alternatieve manier om de boeien bij verzoekster af te kunnen doen, aan de orde is geweest. Daarmee hebben de betrokken politieambtenaren er te lichtvaardig voor gekozen de situatie van een beperking van het recht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam te laten voortduren, terwijl het doel waarvoor de beperking oorspronkelijk was toegestaan - veilig transport -, reeds was bereikt.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

Het seksueel intimideren

10. Het vereiste van correcte bejegening houdt onder meer in dat bestuursorganen burgers als mens respecteren en hen beleefd behandelen. Dit vereiste brengt met zich mee dat politieambtenaren zich moeten onthouden van het maken van seksueel intimiderende opmerkingen tegen burgers.

11. Hoewel de opmerking dat verzoekster moest bukken, vanwege een nare vroegere ervaring kennelijk seksueel intimiderend op haar was overgekomen, is het gebruik van het woord "bukken" in de context waarin het woord werd gebruikt, objectief gezien niet als zodanig aan te merken. Daarbij komt nog dat het verzoekster duidelijk was met welk doel het woord werd gebezigd.

De Nationale ombudsman heeft geen aanwijzingen dat politieambtenaar H. deze opmerking heeft gemaakt met de bedoeling verzoekster seksueel te intimideren en evenmin dat hij kon vermoeden dat verzoekster zich daardoor seksueel geïntimideerd zou voelen. Er is geen sprake geweest van een handelen in strijd met het vereiste van correcte bejegening.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Noord- en Oost-Gelderland te Apeldoorn is

niet gegrond ten aanzien van:

het inschatten van de situatie ter plaatse

het gebruik van boeien

de wijze van boeien

het seksueel intimideren

gegrond ten aanzien van:

het geboeid laten zitten in de ophoudkamer wegens schending van het recht op onaantastbaarheid van het lichaam.

Slotbeschouwing

Hoewel de op basis van de klachten onderzochte gedragingen op één na behoorlijk worden geacht, is de Nationale ombudsman in het kader van zijn onderzoek een zwakheid in de registraties opgevallen, waarvoor hij bijzondere aandacht vraagt.

Na bestudering van alle relevante verklaringen en stukken blijft het onduidelijk waarvoor verzoekster werd aangehouden. Mishandeling had het meest voor de hand gelegen. Dit werd in het kader van de interne klachtenprocedure door de betrokken politieambtenaren als grond voor aanhouding genoemd. Volgens verzoekster had zij daarover ter plaatse tegenstrijdige informatie ontvangen. Zo zou haar gezegd zijn dat zij was aangehouden voor mishandeling, maar ook voor huisvredebreuk. In het proces-verbaal van aanhouding stond vermeld dat verzoekster was aangehouden op grond van artikel 2 van de Politiewet (zie Achtergrond, onder 1.1.). Eenduidigheid over de reden van aanhouding is gewenst.

Verder stelt de Nationale ombudsman vast dat er onduidelijkheden zijn ten aanzien van de rol die Br. bij het geheel heeft gespeeld. Vooral valt op dat Br. in de geweldsrapportage niet wordt genoemd, terwijl Br. zelf had verklaard een actieve rol te hebben gespeeld bij het toepassen van geweld teneinde verzoekster te boeien. De klachtencommissie was zelfs uiteindelijk tot de conclusie gekomen dat Br. de regie voerde ten tijde van het toepaste geweld in verband met het boeien van verzoekster. Gelet op het voorgaande kan het ontbreken van de rol van Br. in de geweldsrapportage dan ook niet goed worden uitgelegd. Voorts viel het op dat M. en H. niet hebben gerept over de aanwezigheid van Br. in de ophoudkamer tijdens de tevergeefse poging de boeien af te doen. Br. heeft verklaard

daarbij aanwezig te zijn geweest, maar legde tegenstrijdige verklaringen af over zijn rol daarbij. Een en ander vormt aanleiding het belang van een zorgvuldige registratie achteraf nog eens te benadrukken, zodat aan de hand daarvan kan worden nagegaan wie wat waarom heeft gedaan.

Onderzoek

Op 31 augustus 2007 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw F. te Lichtenvoorde, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Noord- en Oost-Gelderland te Apeldoorn.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Noord- en Oost-Gelderland, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Daarnaast werd de betrokken ambtenaren de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. Zij maakten van deze gelegenheid geen gebruik.

Tijdens het onderzoek kregen de korpsbeheerder en verzoekster de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Zutphen over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De hoofdofficier maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De korpsbeheerder deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

De reactie van verzoekster gaf geen aanleiding het verslag te wijzigen of aan te vullen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van 4 september 2007.

Intern politieklachtdossier ontvangen op 28 november 2007.

Reactie van de korpsbeheerder van 26 maart 2008.

Reactie van verzoekster van 9 april 2008.

Diverse mutaties, proces-verbaal van aanhouding, meldingsformulier geweldaanwending ontvangen op 10 juli 2008.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Politiewet 1993

1.1. Artikel 2

"De politie heeft tot taak in ondergeschiktheid aan het bevoegde gezag en in overeenstemming met de geldende rechtsregels te zorgen voor de daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven."

Artikel 8, eerste lid

"De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf."

2. Grondwet

Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

2.2. Artikel 15, eerste lid

"Buiten gevallen of krachtens de wet bepaald mag niemand zijn vrijheid worden ontnomen."

3. Wetboek van Strafvordering (Sv)

Artikel 27, eerste lid

Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan eenig strafbaar feit voortvloeit." Dit artikel stelt aan de mate van verdenking niet de eis van een 'ernstig' vermoeden, maar eist wèl dat het vermoeden van schuld (het 'gedaan hebben') moet steunen op feiten of omstandigheden en dat dit vermoeden bovendien naar objectieve maatstaven gemeten 'redelijk' dient te zijn, dat wil zeggen "niet enkel in de oogen van den opsporingsambtenaar doch redelijk op zichzelf" (Memorie van Toelichting).

Artikel 53, eerste lid

"In geval van ontdekking op heeter daad is ieder bevoegd den verdachte aan te houden."

4. Artikel 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM)

"Recht op eerbiediging van privé-, familie- en gezinsleven

1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privé leven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.
2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

5. Artikel 22 Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar

- "1. De ambtenaar kan een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien aanleggen.
2. De maatregel, bedoeld in het eerste lid, kan slechts worden getroffen, indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op gevaar voor ontvluchting, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de ambtenaar of van derden.
3. De in het tweede lid bedoelde feiten of omstandigheden kunnen slechts gelegen zijn in:
 - a. de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, of
 - b. de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden, één en ander in samenhang met de wijze waarop en de situatie waarin het vervoer plaatsvindt."